

2013 október Hónapló

Dalos György: A Megváltó mint asztalszomszéd

Budai Katalin emlékének

Szombathely, Berlin, Budapest, 2013. augusztus–szeptember

Elsőnek Júdás lépett be a [Hotel](#) Claudius reggelizőjébe, és lassan, komótosan kiválogatta a svédasztal adományait. Kávé is töltött az automatából, majd leült az ablak melletti asztalhoz. Nem sokkal utána érkezett Kajafás, ő is összerakta magának a reggelit – ha jól láttam, a gyümölcsös, müzlis koszt híve volt –, azután letelepedett Júdás mellé. Tíz perc múlva könnyedén, szinte légiesen közeledett felénk Jézus Krisztus egy fiatal hölgy társaságában (aki mintha Mária Magdaléna lett volna), s begyűjtve az enni- és innivalót egy másik asztalnál foglaltak helyet. Megjelenésük a teremben ülők közül csak nekünk, A.-nak és nekem tűnt fel, mivel már előző este találkoztunk velük az Iseumi Szabadtéri Játékok színpadán, ahol idén a Jézus Krisztus szupersztárt adták, angol nyelven, kivetített magyar feliratokkal, nagyszámú énekes és táncos szereplővel, zsúfolt nézőtér előtt. Hála az át nem vett jegyeknek, az utolsó pillanatban bejutottunk a premierre, s élveztük a rockoperát, amely nekem az 1973 vagy 1974 nyarán látott filmváltozatából köszönt vissza, bizonyos értelemben már akkor szabadtéri játékként, lévén, hogy a boldog emlékü Szikra Filmszínháznak széthúzható teteje volt, s mozizás közben ránk ragyogtak a csillagok.

A Szupersztár a nyugati diákmozgalom ájeréből merítette lélegzetét, s erre egy vetített kép óvatosan utalt is. Amiről azonban most szólt a mű, vagy amit bele lehetett képzelni, az inkább Jézus Krisztus földi pályájának hiábavalósága, a tömegbe vetett hitének előre látható kudarca volt. Újmagyar nyelven úgy is mondhatnánk, hogy a projekt azért lehetetlenült el, mert Isten Fia rosszul kommunikálta. Hozzá képest Kajafás és a többi főpap elég ügyesen lavírozott a zaklatott tömeg és a római hatalom között, a boldogtalan Júdást pedig egyáltalán nem a beígért pénzjutalom, hanem inkább a katasztrófa előérzete bírta rá, hogy hírhedett csókjával kiszolgáltassa mesterét a kereszthalálnak.

A színház eszményi táptalaja a legkalandosabb értelmezési lehetőségeknek, és vannak darabok, amelyek, pláne kiélezett viszonyok

közepette, tálcán kínálják az aktuális képzettársítást. Hiábavalóság volna például a III. Richárdot, Az ember tragédiáját vagy a Koldusoperát kontextuson kívül színpadra vinni, nem is beszélve a politika által közvetlenül generált párhuzamokat hordozó darabokról, amilyen például az István, a király mindenkori színrevitelében volt. Mégis ott, az Iseum nézőterén teljességgel átadtam magam a lehető legnaivabb felfogásnak, miszerint a színház játék, s minthogy a cselekményt már ismertem, elég volt, ha a hogyanra, a hangokra és a mozgásra koncentráltam. Fél szemmel olykor a közönségre is sandítottam, s néhány, főleg fiatal arcon meglepő feszültséget észleltem. Úgy éreztem, ezek a nézők még reménykednek benne, hogy a szomorú alaptörténet másként is végződhet, mint ahogy a bibliai változathól ismerjük.

Másnap, reggeli közben, a művészi élményen látszólag túllépve, tárgyilagosan megállapítottam, hogy – érkezési sorrendben – Judás Schwartz Dávid, Kajafás Gábor Géza és Jézus Schrott Péter, a fiatal hölgy pedig a társulat menedzsere volt. Mégis incselkedett velem valami illúzió, ősrégi eredetű. Kamaszkoromban, miután beloptam magam a legolcsóbb helyekre, a záró taps után önfeledten rohantam a színészbejárókhöz, hogy autogramgyűjtő szenvedélyemnek hódoljak. És amikor a civil ruhában megjelenő Sulyok Mária, Básti Lajos vagy Agárdi Gábor elé raktam, azóta nyomtalanul eltűnt kockás füzetkémet, úgy képzeltem, hogy mostantól az Öreg hölgy, Oidipus király vagy Katz, a részeges tábori lelkész aláírásával lettem gazdagabb. Ez jött vissza most Szombathelyen: egy pillanatra megengedtem magamnak a luxust, hogy feltegyem a képzeletbeli kérdést. Mi lenne, ha a szomszéd asztalnál ülő harmincas fiatalemberről, akinek szelíd arcvonásait hosszú hullámzó haj keretezi, kiderülne: Ő az. Volt már ilyen színpadi helyzet: Szakonyi Károly darabjában, az Adáshibában, ahol egy átlagos pesti család szomorkás, sűrke estéjébe lép be a Tahi Tóth László alakította Jézus Krisztus. Mellesleg annak a darabnak is fiaskóval végződött a cselekménye. No de térjünk vissza a hirtelen felmerült ötlethez. Igen, megszólítanám, de nem a többiek jelenlétében, mert civilben jónak látszik ugyan a viszonyuk, de hát ismerjük a történetet. Szóval, amikor épp egyedül van, megszólítanám, és proponálnék neki, mondjuk nem itt a [Hotel](#) Claudiusban, hanem valahol a belvárosban egy bizalmas munkareggelit. Úgy intézném, hogy elég idő legyen a rengeteg témára, amelyet egy ilyen kivételes alkalommal mindenképpen meg kellene tárgyalni.

Ám ugyanabban a pillanatban meg is rettentem a tárgy lehetséges bőségétől. Mert egyszerre kellett volna beszélnem jelentős és látszólag apró-cseprő dolgokról: a Szíria körül kialakult háborús veszélyről, az iráni és észak-koreai atomfegyverkezésről, a katasztrofális ökológiai helyzetről s az emberi nemet mindenfelől fenyegető civilizációs betegségekről. Nem hallgattam volna el hazám számos gondját-baját sem: a nagyvárosokon és kistelepüléseken elterpeszkedő nyomort, a romák, a hajléktalanok, a munkanélküliek kilátástalan helyzetét, a külhonba menekülő fiatalok távlathiányát, a közélet elviselhetetlen, gyűlölködéssel teli atmoszféráját, mindazt, ami az elmúlt két évtizedben felgyülemlt nálunk. Közben nagyon kellett volna vigyáznom, hogy ne vesszek el a részletekben, amelyek engem talán módfelett érdekelnek, de az Ő nagy ívű elképzeléseim belül bizvást elhanyagolhatóak. Így például egy szót sem pazaroltam volna a KDNP álszentségére, a nyugdíjpénztárak állami lenyelésére, a Magyar Művészeti Akadémia kirekesztő elnökére, az elmebeteg rovásírás-kultuszra, a Horthy-émlékművekre, és elég valószínű, hogy még a Nemzeti Dohányboltokról is hallgattam volna.

A másik, még nagyobb problémám ezzel az esetleges konzultációval abból fakadt, hogy bizonytalan voltam: szabad-e ilyen mértékben igénybe venni a megváltást mint a bajok orvoslásának eszközét. Mert abban nem kételkedem, hogy Jézus Krisztus könnyűszerrel áthidalná a szegények és gazdagok között tátongó szakadékot, meggyógyítaná a bélpoklosokat, a bénákat, igazságosan osztaná el a kenyeret, és

pontosan tudná, hogyan kell kikergetni a kufárokat a szentélyből. És ezekkel a csodatételekkel maximálisan egyet is értenék, de taktikai okokból fokozatosságot ajánlottam volna neki. Egyfelől egyáltalán nem biztos, hogy mindenki meg akar váltani. Másfelől, ha példának okáért úgy döntene, hogy teszem azt, november utolsó hetében kerítene sort a magyar problémák rendezésére, akkor megoldhatatlan legitimációs zűrzavarba fulladna a dolog. Mert szabad-e megváltani egy demokráciát alig fél évvel a választások előtt, tudva, hogy komoly politikai pártok már régóta ugyanezen dolgoznak? Nem kellene-e ilyen fontos kérdésről ügydöntő népszavazást tartani? (Természetesen a határainkon túl élő magyarok részvételével.) Továbbá: mely média révén tenné publikussá az Örömhírt, úgy, hogy az emberek, köztük a magyar emberek is, tárgyilagos és hiteles képet alkothassanak arról, mi vár rájuk, és még véletlenül se gondolják, hogy már megint a szokásos ígéretésről van szó?

Végül pedig van egy mindennél kényesebb vonatkozása a munkareggeli tárgysorozatának: a Mestert – mert én így szólítanám – rendkívül tapintatosan, de határozottan figyelmeztetni kellene, hogy a nagy terv első hallatára az ellendrukkerek táborába mindent el fog követni, hogy lejárassa a megváltás eszméjét. És sajnos éppen vele, Jézus Krisztussal szemben bármikor bevethetnek egy mifelénk egyedülállóan hatásos, alig kivédhető fegyvert: a származását. Persze nem biztos, hogy direkt kimondanák azt a bizonyos szót, de legalábbis gyanúba kevernék a nemzetközisége, az egyenlőség eszméjének hirdetése, felsőbb hatalmakhoz fűződő kapcsolati tőkéje és a hajléktalanok gyámoltása miatt. Ez utóbbi tárgyban hirdetett nézetei akár az Alaptörvény meghatározott cikkelyeivel is ellentmondásba kerülhetnének.

Egyszóval csínján kell bánni a megváltással, gondoltam, s napról napra halogattam a tervet, mígnem szombaton a reggeliző felé tartva a Hotel Claudius kapujában észre nem vettem, amint a Szupersztár társulata utazótáskákkal, bőröndökkel felszerelve az épület előtt álló kisbusz felé tart. Semmi kétség: ezek most elutaznak. És bár józan ésszel felmértem, hogy csak egy sikeres és bármikor megismételhető turné ért véget, valami irracionális érzés mégis azt sugallta, hogy megint szegényebbek lettünk egy eséllyel.

Tetszik 15 ember kedveli. Az ismerőseid közül te lehetsz az első.

Kapcsolódó írások:

1. **Dalos György: Vita a laptopommal** Berlin, 2010. június 5. Horst Köhler német államfő, nem...
2. **Dalos György: Húsvét előtt** Berlin, 2011. március 9. Hirtelen ébredvén, hajnal felé eszembe jutott:...
3. **Dalos György: Összeesküvések** Berlin, 2012. február 10. Csurka István halála súlyos stilisztikai kihívást...
4. **Dalos György: Mong Attila csöndje** Amikor azon a decemberi hajnalon Mong Attila műsorvezető Bogár Zsolt...
5. **Dalos György: Gonoszág és nagyvonalúság** Andrassew Iván író, a Népszava szerkesztőjét két rákműtét között a...

Cimkék: **Dalos György**